

FCI ohjeistaa risteytysten tekoa

Katariina Mäki

Kansainvälinen koiranjalostusliitto FCI päätti yleiskokouksessaan Pariisissa heinäkuussa 2011 uudesta ohjeistuksesta rotumuunnosten ja rotujen välisiin risteytyksiin. Ohjeet tulivat voimaan tämän vuoden alusta.

FCI kannustaa risteytyksiin perinnöllisten ongelmien vähentämiseksi

Ohjeistuksessa todetaan, että FCI kannustaa rotumuunnosten välisiin risteytyksiin geenipoolin kasvattamiseksi ja koirien terveyden parantamiseksi: liian pienten populaatioiden ylläpitäminen koiranjalostuksessa ei ole edullista koirien terveydelle. FCI julistaa myös, että läheisiä sukulaisrotuja ja rotumuunnoksia tulisi voida risteyttää keskenään sairauksien ja epäterveen rakenteen aiheuttamien ongelmien ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi.

Ohjeistuksessa annetaan lista rotumuunnoksista, joita voi risteyttää keskenään (Taulukko 1). Lisäksi listataan muutama rotu: bullterrierin saa risteyttää kääpiöbullterrierin kanssa, ja griffoneita (griffon belge, griffon bruxellois ja petit brabancon) keskenään. FCI antaa ohjeistuksessa myös yleisiä ja rotukohtaisia neuvoja, jotka tulee ottaa huomioon risteytyksissä (Taulukko 2).

Nyt annettua listaa voidaan muuttaa tai täydentää vain yhteistyössä rodun alkuperämaan ja risteytyksen hakijamaan kesken, FCI:n tieteellisen ja jalostustoimikunnan valvonnassa, jolloin FCI:n hallitus tekee asiasta esityksen FCI:n yleiskokoukselle.

Sallitut risteytykset tulisi merkitä rotukohtaisiin erityisehtoihin

Kansallisilla kennelorganisaatioilla ja rotujärjestöillä on mahdollisuus ottaa FCI:n uudet ohjeet käyttöön tai käyttää niitä rajoitetusti esimerkiksi Koirarekisteriohjetta täydentävien rotukohtaisten erityisehtojen kautta. Osa listan muunnosristeytyksistä voidaan jo nyt ko. rodun rotukohtaisten erityisehtojen mukaan tehdä meillä Suomessa vapaasti, kuten esimerkiksi bernhardilaisten karvanlaatumuunnosten väliset risteytykset sekä osa tanskandoggien väriristeytyksistä. Muiden listalla olevien rotujen suhteen rotujärjestöjen toivotaan esittävän rotukohtaisiin erityisehtoihin lisättävät ohjeet siitä missä tapauksissa poikkeuslupa risteytyksiin voidaan hyväksyä.

Erityisehtoihin voidaan merkitä tiettyjen muunnosten vapaa risteyttäminen, jolloin ei tarvita poikkeuslupakäsittelyä. Toinen vaihtoehto risteyttämiseen on Koirarekisteriohjeen kohdan 5.2 mukainen menettely, jolloin poikkeuslupa on anottava ja saatava etukäteen, ja sitä varten tarvitaan rotujärjestön lausunto. FCI:n listalla olevien rotujen ja rotumuunnosten risteyttämistä koskevat poikkeuslupa-anomukset voidaan käsitellä Kennelliitossa rutiinisti toimistotyönä.

Taulukko 1. Lista rotumuunnoksista, joita saa risteyttää

Rotu	Risteytettävät muunnokset
Valkoinenpaimenkoira	keskipitkäkarvainen pitkäkarvainen
Isovillakoira	valkoinen, ruskea, musta, harmaa (silver), aprikoosi, punainen

Keskikokoinen villakoira	valkoinen, ruskea, musta, harmaa (silver), aprikoosi, punainen
Kääpiövillakoira	valkoinen, ruskea, musta, harmaa (silver), aprikoosi, punainen
Toyvillakoira	valkoinen, ruskea, musta, harmaa (silver), aprikoosi, punainen
Estrelanvuoristokoira	lyhytkarvainen pitkäkarvainen
Belgianpaimenkoira	groenendael (musta, pitkäkarvainen) laekenois (punaruskea, karkeakarvainen) malinois (punaruskea, lyhytkarvainen) tervueren (punaruskea, pitkäkarvainen)
Chihuahua	lyhytkarvainen pitkäkarvainen
Mäyräkoira	pitkäkarvainen lyhytkarvainen karkeakarvainen
Kääpiömäyräkoira	pitkäkarvainen lyhytkarvainen karkeakarvainen
Kaniinimäyräkoira	pitkäkarvainen lyhytkarvainen karkeakarvainen
Tanskandoggi	sininen, musta, harlekiini, tiikerijuovainen, keltainen
Saksanpaimenkoira	normaalikarvainen pitkäkarvainen
Saksanpystykorva: keeshond/wolfspitz	harmahtava
Saksanpystykorva: grosspitz	valkoinen, musta, ruskea
Saksanpystykorva: mittelspitz	harmahtava, valkoinen, musta, ruskea, oranssi, musta ruskein merkein, kirjava
Saksanpystykorva: kleinspitz	harmahtava, valkoinen, musta, ruskea, oranssi, musta ruskein merkein, kirjava
Saksanpystykorva: pomeranian	harmahtava, valkoinen, musta, ruskea, oranssi, musta ruskein merkein, kirjava
Mannermainen kääpiöspanieli	papillon phalène
Hollanninpaimenkoira	pitkäkarvainen lyhytkarvainen karkeakarvainen
Perunkarvatonkoira	iso keskikokoinen pieni
Ibizanpodengo	pitkä- ja karkeakarvainen

	lyhytkarvainen
Portugalinpodengo	iso karkeakarvainen iso sileäkarvainen keskikokoinen karkeakarvainen keskikokoinen sileäkarvainen pieni karkeakarvainen pieni sileäkarvainen
Puli	musta musta, jossa vähäinen häivähdys ruosteen- punaista tai harmaata kellanuskea valkoinen
Suursnautseri	musta pippuri & suola
Snautseri	musta pippuri & suola
Kääpiösnautseri	musta pippuri & suola musta-hopea valkoinen
Sveitsinajokoira	berninajokoira juranajokoira luzerninajokoira schwyzinajokoira
Pieni sveitsinajokoira	pieniberninajokoira pienijuranajokoira pieniluzerninajokoira pienischwyzinajokoira
Bernhardinkoira	lyhytkarvainen pitkäkarvainen
Weimarinseisoja	lyhytkarvainen pitkäkarvainen
Meksikonkarvatonkoira	iso keskikokoinen pieni

Taulukko 2. Yleiset ja rotukohtaiset ohjeet muunnosten välisiin risteytyksiin

Koko	Synnytysongelmienvälttämiseksi risteytä keskenään vain vierekkäisiä kokomuunnoksia
Pitkä turkki	Kahden pitkäturkkisen koiran yhdistelmästä tulee aina vain pitkäturkkisia jälkeläisiä (kyseessä yhden geenin väistytävä ominaisuus)
Väri	Älä tee merle-merle -yhdistelmiä – ¼ pennuista on homotsygootteja letaalin/terveysongelmia aiheuttavan geenin suhteen

Belgianpaimenkoira	Vältä yhdistämästä pitkäkarvaista karkeakarvaiseen – turkista saattaa tulla epätyypillinen
Villakoira	Vältä yhdistämästä harmaata (silver) aprikoosiin tai punaiseen – väristä saattaa tulla epätyypillinen
Mäyräkoira	Vältä yhdistämästä pitkäkarvaista karkeakarvaiseen – turkista saattaa tulla epätyypillinen
Tanskandoggi	Älä tee harlekiini-harlekiini -yhdistelmiä – ¼ pennuista on homotsygootteja letaaligeenin suhteen
Tanskandoggi	Vältä yhdistämästä harlekiinia muihin kuin mustaan. Harlekiini on genotyypiltään musta, ja valkokuvioinnin aiheuttavat harlekiini- ja merle-geenit yhdessä
Tanskandoggi	Vältä yhdistämästä sinistä muihin kuin siniseen ja mustaan. Sininen on resessiivisen alleelin aiheuttama diluutiomusta, joka haalistaa myös kuonon ja silmien värin
Saksanpystykorva	Yhdistä harmahtava vain harmahtavaan
Saksanpystykorva	Vältä yhdistämästä ruskeaa muihin kuin mustaan. Aiheuttaa muiden värien kanssa epätyypillisen ruskean sävyn tai alipigmentoituneen nenän (Dudley nose)
Hollanninpaimenkoira	Vältä yhdistämästä pitkäkarvaista karkeakarvaiseen – turkista saattaa tulla epätyypillinen
Kääpiösnautseri	Vältä yhdistämästä pippuri & suolaa musta-hopeaan, jotta resessiivinen musta-hopea -väri säilyy rodussa
Sveitsinajokoira: schwyzinajokoira Pieni sveitsinajokoira: pienischwyzinajokoira	Yhdistä valko-oranssi vain valko-oranssiin

Lähde

FCI 2012. FCI General and breed specific guidelines about crosses of breeds and breed varieties.
<http://www.fci.be/circulaires/4-2012-annex.pdf>.